

Brev fra Enerhaugen

Av Helge Bergland

Å, herlige skoletid

På skolen gikk livet sin gang. En ny, rik verden hadde åpna døra på gløtt. Grytidlig opp av loppekassa, og utstyrt med ryggsekk med matpakke, mjølkeflaske og formaninger stakk du hue ut av gran-skauen og stilte mot kunnskapenes sentrum. I sekken var pennalet med glansbilde på lokket, og inni var blyant og viskelær, med blyanten kunne du kaste deg over oppgavene, viskelæret var sikkerhetsventilen, om du blei altfor ivrig og dristig. Og så de 10 pinner, sammenbunta kjedelig, men så fort du løste på hyssingen, kunne det bli et utall av muligheter og løsninger. To skrivebøker, ei for skrijving og ei for regning, mest blanke blaer ennå, men bare vent! ABC med spennende bilder, bibelhistorie og katekisme, jo, jo men sann!

Naturligvis fulgte det med en del som ikke hadde noe med bøkene å gjøre, lommekleet, å skulle sånt være godt for? Men frøken Sønstegård var streng sånn, så ho det minste gul eller grønn snørr på seg gjorde ho anskrik, og du måtte opp med det blåstripete lommekleet, tørke og snyte både to og tre ganger. Så lærte vi «Lille Lotte», «Fola, fola Blakken» og «Jeg vet en deilig have». Orda var greie, pføy, men melodien skar ut i svingæne, og frøken sa stopp, og så måtte vi bynne på'n igjen.

Ellers likte jeg frøken Sønstegård bedre og bedre, og under sommer'n hendte det jeg la en blomsterkvast på kateteret før ho kom inn om morran.

Det var flere som dreiv den sporten. Frøken var like overrasket hver gang, slo hendene sammen og sa; – «Neimen, skal jeg ha de fine blomstene. Å, så herlig det dufter, åhhh!» Så måtte blomstene i vann, vannspringen var nere i første etasje, og den glade giver røpet seg med å storme etter vann. Sia måtte du få ros første timen, enten du kunne lekse eller ei.

Jeg har i et tidligere brev fortalt om Helens tragiske overløping. Nå var jeg uten kjærest opptil tre skoledager før jeg bestemte meg for ei ny, som jeg, av redsel for represalier, vil kalle Sonja. Men akk, den velmente romanse skulle få en kort varighet. Om morran pleide vi å plassere melkeskvettene våre i nærheten av ovnen, og da Sonja en dag bøyde seg ner med sin lille flaske, skjedde katastrofen. Buksestrikken, mett av dage, røyk, og, selv om skjørtet var på plass, – dette var før langbuksetia, – var den amorøse død et faktum.

Sjøl var jeg ikke akkurat inne de dramatiske sekunder, men tyve strupers brøl fikk meg raskt på plass, men akk, for seint til å redde kjæresten, som rød og gråtende gjorde det beste ut av den håpløse situasjonen. Thorleif informerte mellom latterbrølene: «Ho Sonja mista boksa, æhhhæhæ, ho mista boksa!», fulgt av den skadefro latteren som var hans varemerke under skoletia.

Naturligvis slo jeg opp på flyende flekken, glad over at verken Sonja eller klassehopen kjente mitt hjertes irrganger. Sia blei det Liv, og det var et

*Helge Bergland med sin kone Solveig.
(Bildet utlånt av Unni Kvisler)*

lykkelig valg. Visse betenkeligheter hadde jeg da ho lot flettene falle, det var i grunnen en ugudelig og umoralsk handling som muligens endte i fortapelsen, men, – jeg bestemte meg for å ta fortapelsen sammen med Liv. Kort sagt, det holdt skoletia ut. Naturligvis fikk ho aldri greie på mitt hjertes «dunke-dunk». Men ho valgte å plante etter meg på skogplantinga, og hoppa først med meg i «tyven-tyven» på juletreffesten. Det tok jeg som et godt tegn.

Ellers fløtte benkekameraten min, han Asbjørn til Sarpsborg, men noen dager seinere kom det en ny. Han hette Mads og kom fra Degernes. Vi blei fine venner. Mads skreiv så pent, så jeg måtte begynne å gjøre meg umak sjøl au, og frøken sa en dag at det hadde smittet fra Mads. Det var første gang jeg hørte om smittefaren.

Mads spilte fiolin. Det var triste dager, da han kom med den svarte fiolinkassa, pakket ut, gikk opp til frøken, gjorde seg umak med stemminga, og så sa han at nå ska jeg spille Seterjentens søndag av Ole Bull. Det lød jammerlig pent, og

etter at Liv og de andre hadde klappa lenge, bare ikke jeg, tok'n et ekstra-nummer som hette Serenade av Toselli. Ny klapping som aldri tok slutt, men der ringte det til friminutt.

Friminuttene, ja. De var ofte problemfylte. Byskolen var i flertall, dessuten var doen på deres enemerker, slik at det blei dårlig besøk der, fra landskolen. Det hendte vi fløy dit i konvoy med det samme det ringte inn. Nei, vi blei nok husmenn helt til vi fikk vår egen Folkenborg skole, det vanka nok ørefiker og spark ja, og snøballkrigene var liksom avgjort på forhånd.

Ja, byskolen var mester i ett og alt. Et helt korps av lærere: Rånås, Vollene og noen jeg har glømt navna på og frøken Nikolaysen, frøken Nordli og frøken Aarstad. Vi hadde bare frøken Sønste-gård, og lærerne Ødegård og Fure. Men det er jo kvaliteten som teller.

På loftet hadde vi middelskolen. En gruppe gamlinger, som trua med å rive ner taket, og som brøyta vei i trappene, sprekkfulle av kunnskaper, og som sa «eilovvju» tell hverandre og holdt på å le seg i hjel etterpå. Ja, den åreforkalkinga.

Det var forresten ei kjekk jente på loftet. Ho hette Gullborg og hjalp meg med vannfatet et par ganger. Ei tid var ho verdens snilleste.

Den
som snakker sant,
trenger ikke anstrenge
seg for å huske.